EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.6.2024
COM(2024) 601 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Belgia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 601 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Belgia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,[1] eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[2] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[3] eesmärk on järk-järgult kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja

---

1 ELT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

energiatõhusust. Belgia lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

(3) 16. märtsil 2023 avaldas komisjon teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[4] et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa üksteist tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et lahendada praegused tootlikkusega seotud probleemid ning suurendada ELi ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Pärast kõnealust teatist esitas komisjon 14. veebruaril 2024 ühtse turu ja konkurentsivõime aruande[5]. Aruandes on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) 21. novembril 2023 võttis komisjon vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[6] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) tsükli algust. 22. märtsil 2024 kiitis Euroopa Ülemkogu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks. 21. novembril 2023 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Belgiat ühe liikmesriigina, keda võib mõjutada tasakaalustamatus või kelle puhul on oht, et teda võib mõjutada tasakaalustamatus, ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Belgia 2024. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 12. aprillil 2024, ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 11. märtsil 2024.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus ELi uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97. See hõlmab ka muudetud määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ja muudetud direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[7]. Uue raamistiku eesmärgid on valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv järkjärgulise konsolideerimise ning reformide ja investeeringute kaudu. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peaks esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja

4 COM(2023) 168 final.
5 COM(2024) 77 final.
6 COM(2023) 901 final.
7 Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riikliku seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude[8] kava peaks olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori koguvõlg usutavas langustrendis või viia see langustrendi hiljemalt kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % SKPst ning viia valitsemissektori eelarvepuudujääk keskpika perioodi jooksul alla kontrollväärtuse 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Nende kavade koostamise toetamiseks esitab komisjon [21. juunil] 2024 liikmesriikidele suunised nende esitatavate kavade ja järgnevate iga-aastaste eduaruannete sisu kohta ning edastab kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 5 neile eelarvekohanduste tehnilised suunised (vajaduse korral võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe). Liikmesriigid peaksid esitama oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Liikmesriigid peaksid tagama, et kaasatakse nende parlamendid ning vajaduse korral konsulteeritakse sõltumatute eelarveasutuste, sotsiaalpartnerite ja muude riigi sidusrühmadega.

(6) 2024. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) 30. aprillil 2021 esitas Belgia vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu Belgia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva otsuse,[9] mida muudeti 8. detsembril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk[10]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse

---

8 Netokulu, nagu on määratletud nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2 (ELT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

9 Nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsus Belgia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (10161/2021).

10 Nõukogu 8. detsembri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsust Belgia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (15570/2023).

(EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Belgia on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) Belgia esitas 30. aprillil 2024 oma 2024. aasta riikliku reformikava kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2024. aasta riiklik reformikava ka Belgia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(9) 19. juunil 2024 avaldas komisjon Belgia kohta 2024. aasta riigiaruande[11]. Selles hinnati Belgia edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Belgia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Belgia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(10) Eurostati kinnitatud andmete[12] põhjal suurenes Belgia valitsemissektori eelarvepuudujääk 3,6 %-lt SKPst 2022. aastal 4,4 %-le SKPst 2023. aastal, samas kui valitsemissektori võlg suurenes 104,3 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 105,2 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Nagu on märgitud 2024. aastaks esitatud eelarvepoliitika suunistes,[13] astub komisjon kooskõlas kehtivate õigusnormidega esimese sammu eelarvepuudujäägil põhinevate ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluste algatamiseks 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal. 19. juunil 2024 võttis komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 alusel vastu aruande[14]. Selles aruandes hinnati Belgia eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2023. aastal kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et seda hinnangut silmas pidades ning ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 4 alusel loodud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes kavatseb komisjon juulis teha ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus, esitades nõukogule artikli 126 lõike 6 alusel soovituse võtta vastu otsus, millega tehakse Belgia puhul kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu.

(11) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu[15] Belgial tagada 2023. aastal konservatiivse eelarvepoliitika, eelkõige piirama riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu allapoole keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu[16], võttes arvesse jätkuvat ajutist ja suunatud toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ning Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal soovitati Belgial ka olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Belgial suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe-

---

11 SWD(2024) 601 final.

12 Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud komisjoni aruanne, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

15 Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Belgia riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 1).

16 Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Belgia keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv 2023. aastal nominaalväärtuses 5,7 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[17] 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes ekspansiivne (0,7 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,4 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele suunatud erakorraliste toetusmeetmete kulude vähenemist 0,1 % SKPst. Seega ei tulene riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv, mis ületab keskpika perioodi potentsiaalset majanduskasvu, suunatud toetusest kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade suhtes kõige haavatavamad. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude ekspansiivne kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) oli tingitud avaliku sektori palkade ja sotsiaaltoetuste püsivast suurenemisest, mis tuleneb automaatse indekseerimise mehhanismist, tööandjate sotsiaalmaksete ajutisest vähendamisest 2023. aastal ning rahvastiku vananemisega seotud suurenevatest eelarvekuludest. Kokkuvõttes ei olnud riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv 2023. aastal kooskõlas nõukogu soovitusega. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 0,3 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 2,8 % SKPst, mis tähendab võrreldes 2022. aastaga suurenemist 0,1 protsendipunkti. Belgia rahastas täiendavaid investeeringuid taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest. Ta rahastas avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks investeeringuid raudtee- ja jalgrattataristusse, hoonete renoveerimisse ning vesinikutaristusse, mida osaliselt rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest.

(12) 2024. aasta stabiilsusprogrammi peamised prognoosid võib kokku võtta järgmiselt. Eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 1,4 % ja 2025. aastal 1,3 %, samas kui tarbijahinnaindeksi inflatsioon on 2024. aastal 2,8 % ja 2025. aastal 1,8 %. Valitsemissektori eelarvepuudujääk peaks 2024. aastal vähenema 4,6 %-ni SKPst ja olema 2025. aastal 3,6 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 106,2 %-le ja 2025. aasta lõpuks 106,8 %-le. Pärast 2025. aastat peaks valitsemissektori eelarvepositsioon järk-järgult vähenema 2,9 %-le SKPst 2026. aastal ja 2,3 %-le SKPst 2027. aastal. Seega langeb valitsemissektori eelarvepuudujääk prognooside kohaselt alates 2026. aastast eelarvepuudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst. Samas peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse pärast 2025. aastat suurenema 2026. aastal järk-järgult 106,6 %-le ja 2027. aastal 106 %-le.

(13) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 1,3 % ja 2025. aastal 1,4 % ning THHI inflatsioon on 2024. aastal 4 % ja 2025. aastal 2,3 %.

[17] Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutuse erinevusena, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid.

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal 4,4 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aastal jääma 105 %-le. Võla ja SKP suhte stabiliseerumine 2024. aastal kajastab peamiselt 2023. aasta lõpus kogunenud sularahapuhvri ajutist ülejääki, mis tuleneb riigi võlakirjade emiteerimisest. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal üldjoontes pärssiv (0,1 % SKPst).

(15) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,2 % SKPst (2023. aastal 0,1 % SKPst). Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Belgia valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga.

(16) 14. juulil 2023 soovitas nõukogu[18] Belgial järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirata riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalkasvu[19] nii, et see ei ületaks 2024. aastal 2 %. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Belgia riiklikult rahastatavad esmased netokulud suurenema 2024. aastal 4 %, mis ületab soovitatud maksimaalset kasvumäära. See riiklikult rahastatavate esmaste netokulude soovitatud maksimaalset kasvumäära ületav kulu on 2024. aastal 1 % SKPst. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(17) Peale selle soovitas nõukogu Belgial kaotada 2023. ja 2024. aastal võimalikult kiiresti kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Nõukogu täpsustas, et kui uue energiahindade tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleks Belgial tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks erakorralistest energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu[20] olema 2023. aastal 0,4 % SKPst ning 2024. ja 2025. aastal 0 % SKPst. Kui selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutataks nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks, tooks see kõnealuse prognoosi kohaselt 2024. aastal kaasa eelarvekohanduse 0,4 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud[21] annavad sellel aastal eelarvepositsiooni pärssiva panuse 0,1 % SKPst. Prognooside kohaselt kaotatakse erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja

---

18 Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Belgia 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 12).

19 Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

20 Näitaja kajastab meetmete aastast eelarvekulu, milles on võetud arvesse tulusid ja kulusid ning millest on asjakohasel juhul arvatud maha energiatarnijate erakorralisele kasumile kehtestatud maksudest saadud tulud.

21 Seda panust mõõdetakse valitsussektori esmaste kulude (millest on välja jäetud i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasnev täiendav eelarvemõju, i) ühekordsed kulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ja iv) taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (10 aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse SKP kasvumäära suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse.

2024. aastal võimalikult kiiresti. See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Siiski ei kasutata sellega seotud sääste prognooside kohaselt täielikult ära valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(18) Lisaks soovitas nõukogu Belgial säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud 2024. aastal suurenema 2,9 %-le SKPst (2023. aastal 2,8 %). See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samal ajal prognoositakse, et ELi vahenditest, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal jääma samale tasemele 0,3 % SKPst.

(19) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2025. aastal 4,7 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks suurenema 2025. aasta lõpus 106,6 %-le. Eelarvepuudujäägi ja võla suhte SKPsse suurenemine 2025. aastal kajastab peamiselt struktuurselt kasvavaid jooksvaid kulusid, mis on tingitud eelkõige rahvastiku vananemisega seotud kuludest ja suurematest intressimaksetest valitsemissektori võlalt.

(20) Pikaajalised riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud riskid on Belgias suured. Lisaks ebasoodsale esialgsele eelarvepositsioonile on suurte riskide hindamise peamiseks teguriks vananemisega seotud kulude prognoositud suurenemise mõju riigi rahandusele, võttes arvesse riigi kiiresti vananevat elanikkonda. Komisjoni 2024. aasta rahvastiku vananemise aruandes[22] prognoositakse, et vananemisega seotud kulud suurenevad pidevalt 26,8 protsendipunktilt SKPst 2022. aastal 31,9 protsendipunktini SKPst 2070. aastal. Kasv 5,1 protsendipunkti võrra SKPst 2070. aastaks tuleneb peamiselt pensioni- ja pikaajalise hoolduse kuludest. Prognooside kohaselt suurenevad pensionikulud 2022.–2070. aastal 3,5 protsendipunkti SKPst, võrreldes keskmiselt 0,4 protsendipunktiga SKPst ELis. Belgia taaste- ja vastupidavuskava hõlmab pensionireformi, mille eesmärk on aidata seda probleemi lahendada, koos muude eesmärkidega, nagu süsteemi sotsiaalse kestlikkuse parandamine, inimeste motiveerimine pärast ennetähtaegselt pensionile jäämist tööturul aktiivseks jääma ning pensionisüsteemide suurema ühtlustamise tagamine. Pikaajalise hoolduse valdkonnas moodustasid avaliku sektori kulutused 2022. aastal 2,3 % SKPst (ELi keskmine 1,7 %), mis tegi Belgiast riigi, kus on ühed suurimad kulutused pikaajalisele hooldusele ELis. Prognooside kohaselt suurenevad pikaajalise hoolduse kulud 2070. aastaks 1,7 protsendipunkti võrra SKPst, samas kui ELis on kasv keskmiselt 0,8 protsendipunkti. 2022. aastal olid kulutused institutsionaalsele hooldusele Belgias (1,4 protsendipunkti SKPst) oluliselt suuremad kui ELis keskmiselt (0,8 protsendipunkti SKPst). Olemasolevad andmed näitavad, et tarbetult või vähemalt enneaegselt hoolekandeasutustesse paigutatud eakate osakaal on endiselt suur, kuigi see on viimasel kümnendil vähenenud. Eelkõige juhiti andmetes tähelepanu sellele, et Brüsselis ja Valloonias oli suur selliste isikute osakaal, kes on hooldusest vähe sõltuvad ja elavad hoolekandeasutustes. Föderaalüksused on alustanud reforme, et muuta eri hooldusasutuste kasutamine kulutõhusamaks, eelkõige tarbetu või enneaegse

[22] Euroopa Komisjon ja majanduspoliitika komitee, 2024. aasta aruanne rahvastiku vananemise kohta, kättesaadav aadressil: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en

asutusse paigutamise vältimiseks ja edasilükkamiseks. Siiski tuleb parandada riigi rahanduse jätkusuutlikkuse probleemi lahendamisel tehtud edusamme.

(21) Belgia kuulub nende riikide hulka, kus maksude ja kulutuste tase on ELis kõrgeim. Kogukulud hõlmavad suuri maksukulusid ja palgatoetusi. Lisaks pärsivad Belgia maksusüsteem ja sotsiaaltoetuste ülesehitus rahalist motivatsiooni töötada ja soodustavad madalat tööturul osalemise määra Belgias (76,1 % võrreldes ELi keskmisega, mis oli 2023. aastal 80,0 % (20–64aastaste vanuserühm)). Tööjõumaksud (üksikisiku tulumaksud ja sotsiaalmaksed) on madalapalgaliste ja keskmise palgaga töötajate puhul ELis kõrgeimad, samal ajal kui tarbimismaksudest, sealhulgas energiamaksudest saadav tulu on alla ELi keskmise. Leibkonna teise palgasaaja jaoks tekitavad erilised maksukorrad, nagu abikaasade vaheline sissetuleku jaotamine (*marital quotient*)[23] tugevaid stiimuleid mittetöötamiseks. Lisaks heidutab sotsiaaltoetuste struktuur inimesi tööle asumast või rohkem tunde töötamast. Paljud sotsiaaltoetused sõltuvad staatusest, mitte majanduslikust olukorrast, mis pärsib hüvitiste süsteemi tõhusust. Töötushüvitised on ajaliselt piiramatud ega sõltu pikaajaliste töötute majanduslikust olukorrast, mis süvendab olemasolevat töötuslõksu. Maksukoormuse nihutamine tööjõult muudele maksubaasidele ning maksu- ja hüvitiste süsteemi tõhususe parandamine võib aidata tööhõivet suurendada.

(22) Struktuurse konsolideerimise vajaduste kontekstis tuleks tööjõumaksu vähendamist täielikult rahastada, sealhulgas vähendades maksukulusid ja kaotades järk-järgult fossiilkütuste maksutoetused. Tööjõu suurt maksukoormust tasakaalustavad paljud palgatoetused ja Belgias kasutatakse laialdaselt maksuvähendusi. Kõrgema rahandusnõukogu analüüsis[24] leiti, et maksukulud on eelarve jaoks kulukad, kalduvad soosima suure sissetulekuga töötajaid ja tekitavad ebatõhusust. Suurimate eelarvekuludega maksukulude hulka kuuluvad ametiautode kava ning teadus- ja arendustegevuse ja vahetustega töö puhul kinnipeetava maksu vabastus. Palgatoetused ja muud maksukulud muudavad samuti maksusüsteemi keeruliseks, mis suurendab veelgi regulatiivset koormust ja pärsib ettevõtluskeskkonda. Lisaks ei ole teadus- ja arendustegevuse maksutoetus suunatud suurima kasvupotentsiaaliga ettevõtetele[25]. Mõningad maksusüsteemi omadused moonutavad ka investeerimisvalikuid ja tekitavad teatavatesse varadesse liigse investeerimise riski. 2021. aastal moodustasid Belgia fossiilkütuste otsetoetused hinnanguliselt 12 miljardit eurot (2,4 % SKPst) ja kaudsed toetused üle 2,6 miljardi euro[26]. Fossiilkütuste otsesed toetused hõlmavad gaasi ja kütteõli madalat aktsiisimaksu võrreldes elektriga. Koos elektrivõrgu suurte kuludega tekitab see suuri hinnaerinevusi fossiilkütuste ja elektri vahel, takistades üleminekut keskkonnasäästlikumatele küttesüsteemidele[27]. Lisaks on selline jätkuv toetus kütteõlile ja maagaasile vastuolus Belgia võetud kohustustega vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja parandada õhukvaliteeti. Transpordi- ja saastemaksud on alakasutatud (nt arukad teemaksud kehtivad ainult raskeveokite suhtes) ning võivad samuti aidata luua lisatulu. Liiklusummikute ja õhusaaste suurenemise kontekstis on maksukulud, nagu maanteeveoettevõtjatele mõeldud diislikütuse aktsiisi osaline tagastamine, eriti kulukad ja keskkonnale kahjulikud.

---

23 Belgia kohaldab sissetuleku jaotamise süsteemi (*marital quotient*), mis võimaldab osa teeniva partneri kutsetegevusest saadavast tulust omistada mittepalgalisele partnerile.

24 Kõrgem rahandusnõukogu, 2020, Reducing the tax burden on labour and financing options.

25 Schoonackers, R., 2020, Tax incentives for R&D: Are they effective? NBB Economic Review.

26 FPS Finance, 2024, Inventory of federal fossil fuel subsidies.

27 FPS Health and Finance, 2023, The landscape of carbon and energy pricing and taxation in Belgium.

(23) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need peaksid aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud aja jooksul on oluline kiiresti jätkata kava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Belgia pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Kavakohaste kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on oluline, et Belgia kiirendaks oluliselt reformide ja investeeringute elluviimist, tagades tõhusa juhtimise. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(24) Osana ühtekuuluvuspoliitika vahendite vahehindamisest vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artiklile 18 peab Belgia iga programmi 2025. aasta märtsiks läbi vaatama, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme, samuti riiklikku energia- ja kliimakava. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud ELi rahastus. Belgia on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, kuid osa probleeme on jätkuvalt lahendamata. Belgias on majandusliku ja sotsiaalse arengu piirkonnasisesed erinevused jätkuvalt suured. Väga oluline on kiirendada ühtekuuluvuspoliitika rakendamist. Programmidega ettenähtud prioriteedid on endiselt asjakohased. Eriti oluline on investeeringute kiire rakendamine, et aidata edendada teadusuuringuid, innovatsiooni ja digiüleminekut, samuti investeeringuid, mis on seotud rohepöörde, kliimamuutustega kohanemise ja energiatõhususega. Prioriteediks on jätkuvalt juurdepääsu parandamine tööhõivele ja aktiveerimismeetmetele, eelkõige haavatavate rühmade, pikaajaliste töötute ja noorte jaoks. Väga oluline on elukestva õppe jätkuv toetamine, et parandada töötajate liikuvust ja kohanemisvõimet. Lisaks on jätkuvalt vaja soodustada ebasoodsas olukorras olevate rühmade aktiivset kaasamist ja tööalast konkurentsivõimet. Belgia võiks tööstuse ümberkujundamise toetamiseks kasutada ka Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi algatust, arendades edasi täiustatud digitehnoloogiaid ja -teenuseid, ringluspõhiseid ja kõrgtehnoloogilisi materjale ning suutlikkust, mis on seotud kestliku puhta energia, vastupidavate eluasemete ja tervishoiualase innovatsiooniga.

(25) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ning muude ELi vahendite raames käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Belgia silmitsi mitme täiendava probleemiga, mis on seotud tööjõupuuduse ja oskuste tööturu nõudlusele mittevastavusega, ebasoodsas olukorras olevate rühmade integreerimisega tööturule, haridussüsteemi tulemuslikkuse ja võrdsete võimalustega, õpetajaametiga, samuti ettevõtluskeskkonna, regulatiivse koormuse ja keerukuse ning teenustesektori piirangutega seotud probleemidega. Nende probleemide lahendamine võib aidata parandada töötajate oskusi ja kõigi õpilaste haridustulemusi, suurendades tööviljakust, ning tuua tööhõive lähemale riiklikule eesmärgile, milleks on 2030. aastaks 80 %.

(26) Vabade töökohtade kõrge määr osutab püsivale tööjõupuudusele, mis on suurem rohepöörde kiirendamiseks vajalike tehniliste kutsealade seas. Jätkuvalt valmistab muret ebasoodsas olukorras olevate rühmade, sealhulgas madalama haridustasemega inimeste, rändetaustaga või puudega inimeste integreerimine. Teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonna lõpetanute, eelkõige naiste arv on endiselt väike (16,4 inimest 1 000 elaniku kohta vanuses 20–29 eluaastat võrreldes

21,9ga ELis). Lisaks on töötuselt tööhõivele ülemineku määr alla ELi keskmise. See näitab, et võimalik on suurendada aktiveerimispoliitika tulemuslikkust, eelkõige parandades riiklike tööturuasutuste tõhusust, suunates paremini meetmeid ebasoodsas olukorras olevate rühmade ja pikaajalisel haiguspuhkusel olevate töötajate tööturule integreerimise toetamiseks. Teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna lõpetajate arvu suurendamine ning kutsehariduse ja -koolituse vastavus tööturu vajadustele tehnilistel kutsealadel võib aidata veelgi vähendada tööjõupuudust. Täiskasvanute osalemine õppes on vähene, eriti madalama kvalifikatsiooniga inimeste hulgas. Kuigi täiskasvanuhariduse suurendamiseks on rakendatud meetmeid, nagu töötajate individuaalne õigus saada aastas viis päeva koolitust ja isiklikud õppekontod, vajab nende mõju avaldumiseks aega ja need meetmed nõuavad hindamist.

(27) Hoolimata suurtest avaliku sektori kulutustest haridusele on õpitulemused halvenenud ning haridus- ja koolitussüsteemide kaasavuse ja võrdsete võimaluste seis endiselt murettekitav. OECD 2022. aasta rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi tulemused näitavad, et lugemise, matemaatika ja loodusteaduste olukord on 15aastaste seas pikaajaliselt halvenenud (25 % matemaatikas, 25,3 % lugemises ja 22,4 % loodusteadustes). Kuigi 2012. aastal oli matemaatika valdkonnas parima tulemuse saavutanute osakaal Belgias suurim (19,5 %), vähenes see järsult järgmise kümne aasta jooksul (11,5 % 2022. aastal; flaami kogukond: 15 %, prantsuse kogukond: 6,9 %, saksakeelne kogukond: 6,4 %). Lisaks on alates 2018. aastast suurenenud soodsas ja ebasoodsas olukorras olevate õpilaste mahajäämuse vahe. Ebasoodsas olukorras olevate õpilaste mahajäämus suurenes 9,2 protsendipunkti võrra, ulatudes matemaatikas 45,8 %ni (EL: 48 %, flaami kogukond: 41,4 %, prantsuse kogukond: 51,1 %, saksakeelne kogukond: 35,6 %). Kõigi õpilaste, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööturul osalemise soodustamiseks on väga oluline parandada kõigi õpilaste põhioskuste taset. Õpetajaameti atraktiivsuse suurendamine, eelkõige töökohtade stabiilsuse tagamise ja muutuvatele vajadustele kohandatud pideva koolituse pakkumise kaudu, aitaks vähendada kvalifitseeritud õpetajate kasvavat nappust, mis võib veelgi suurendada hariduslikku ebavõrdsust[28].

(28) Belgia ettevõtluskeskkonda pärsib suur regulatiivne koormus ja keerukus. Ettevõtete halduskoormus on suur, eelkõige seoses maksu- ja tööõigusega. Kulud, millega VKEd tööjõu- ja maksusüsteemide järgimisel silmitsi seisavad, on Belgias suhteliselt suured, eelkõige ettevõtete puhul, kes peavad haldama mitut piirkondlikku süsteemi. Lisaks on Belgia ettevõtluse dünaamilisuse tase ELis üks madalamaid. Vaatamata hiljutisele kasvule on uute ettevõtete asutamise määr endiselt madal, eriti töötajatega ettevõtete puhul. Belgia kiire majanduskasvuga ettevõtete osakaal on märkimisväärselt alla ELi keskmist. Suured kaubanduspiirangud teenustesektoris võivad aidata nõrgendada ettevõtluse dünaamilisust. Samuti tuleks tegeleda reguleeritud kutsealade piirangute kaotamisega.

(29) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Belgia puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat euroala käsitlevat soovitust,

[28] Euroopa Komisjon (2023). Hariduse ja koolituse valdkonna ülevaade: Belgia.

SOOVITAB Belgial võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigeaegselt keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude[29] kasvu 2025. aastal määrani, mis viib valitsemissektori võla usutava vähenemiseni pikas perspektiivis ja vähendab valitsemissektori eelarvepuudujääki aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % SKPst suunas. Tegeleda elanikkonna vananemisega seotud kulude eeldatava suurenemisega, sealhulgas muutes pikaajalise hoolduse süsteemi kulutõhusamaks. Reformida maksu- ja hüvitiste süsteemid, et tugevdada stiimuleid töötada, nihutades maksukoormuse tööjõult mujale ning vaadates läbi hüvitiste struktuuri. Rahastada tööjõumaksu vähendamist, sealhulgas maksukulude vähendamise kaudu. Eelkõige astuda samme fossiilkütuste toetuste järkjärguliseks kaotamiseks, sealhulgas nihutades aktsiisimaksud elektrilt fossiilkütustele.

2. Kiirendada tunduvalt taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks seeläbi, et tagatakse tõhus juhtimine. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata oma vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ja võtta samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

3. Vähendada tööjõupuuduse ja oskuste tööturu vajadustele mittevastavust, sealhulgas rohepöörde saavutamiseks, ning tugevdada aktiveerimispoliitikat, et integreerida ebasoodsas olukorras olevad rühmad veelgi enam tööturule. Parandada haridus- ja koolitussüsteemide tulemuslikkust ja võrdseid võimalusi ning jätkata reforme õpetajaameti tugevdamiseks.

4. Parandada ettevõtluskeskkonda ja ettevõtlusdünaamikat, vähendades regulatiivset koormust ja keerukust ning lihtsustades piiranguid teenustesektoris.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[29] Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 lõikele 2 on netokulud valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud intressikulud, kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning ühekordsed ja muud ajutised meetmed.